

INHOUD

INLEIDING 7

- 1 Engelse les aan het keizerlijk meer 11
- 2 Crazy Jack 24
- 3 Wildgroei, SARS en kungfu 42
- 4 Taobao – vechten tegen de haaien van eBay 63
- 5 Vechten tegen fake – hoofdpijn in Hangzhou 79
- 6 Brother Alibaba is tracking you 93
- 7 Verse kreeft op je smartphone 110
- 8 Internet met Chinese karakteristieken 128
- 9 Griezelterhalen van het Chinternet 153
- 10 Leraar van de natie 174
- 11 Jack goes global – gaat Alibaba de wereld
veroveren? 192

EPILOOG 209

- Bijlage 1 Duizendpoot Alibaba 213
- Bijlage 2 Top 3 – internetfirma's van China 218
- Bronnen en literatuur 221

INLEIDING

Alibaba? Ik had er nog nooit van gehoord toen we in 2004 naar Shanghai verhuisden. Het eerste contact met het bedrijf van Jack Ma kwam tijdens een zoektocht naar een motorfiets. Het zal in 2005 zijn geweest, in Shanghai waren geen winkels meer waar je gemotoriseerde tweewielers kon kopen. De verkoop was op last van de gemeente gestaakt – een probaat middel om iedereen aan de elektrische fiets te krijgen en de luchtvervuiling ietsje te verminderen.

Die elektrische fiets had ik al. Wat bleef was de nieuwsgierigheid naar wat de Chinese motorindustrie te bieden had. Rondspeurend op internet kwam ik op de site van Taobao terecht. Een nieuwe wereld diende zich aan: honderden aan-

bieders van motoren, scooters, bromfietsen en quads verschenen op het scherm. Bijna alles wat bromt en pruttelt wordt in grote hoeveelheden in Chinese fabrieken gemaakt – en tegen vaak onrustbarend scherpe prijzen aangeboden door kleine handelaren die restpartijen hebben bemachtigd.

Een luttele 350 euro voor een splinternieuwe *off road bike*, stond dat er echt? Ik besloot de gok te wagen. Als het fout ging, zou het in ieder geval een nuttige ervaring opleveren. Twee weken later kwam er bericht: de Jialing 200XL was gearriveerd in Shanghai, in een grote doos, na een lange tocht per vrachtwagen dwars door half China. Ik hoefde pas te betalen na controle van de bestelling in de loods van het expeditiebedrijf. Het was in orde: de motor, uitgevoerd in een frisse kleur geel, was compleet, zonder krassen, hagelnieuw.

Het was mijn eerste ervaring met de kracht van internet als handelskanaal; ik was onder de indruk.

De vindplaats van het gele gevaarte, Taobao – zeg maar de Marktplaats van China – is tien jaar later een miljardenbedrijf, spullen bestellen op internet de normaalste zaak van de wereld. Alleen in China steeg de omzet van online-winkels in 2014 al met bijna 50 procent naar 2800 miljard yuan, ruim 400 miljard euro. Dat is overigens nog maar 10 procent van de totale winkelomzet, wat het groeipotentieel hoog maakt.

Taobao en Tmall, de belangrijkste winkeletalages van Alibaba, zijn de grootste spelers. Ze zijn met een omzet van 763 miljard yuan goed voor ruim een kwart van de online-verkopen. Winkelen op de smartphone rukt in hoog tempo op: in 2014 is het al goed voor een derde van alle omzet, bijna tweenhalf keer zo veel als het jaar daarvoor. Spullen kopen gaat

in China steeds meer via de populaire sociale-media-app WeChat, een variant op WhatsApp.

In deze biotoop leeft Alibaba, een internetbedrijf dat in 1999 als startup begon, in een paar kamers niet ver van de oevers van het paradijselijke Westmeer in Hangzhou. De firma en zijn oprichter Jack Ma krijgen in de nazomer van 2014 wereldwijde bekendheid, door een spectaculaire beursgang in New York.

Gretige beleggers zorgen ervoor dat het de grootste beursgang ooit wordt. Alibaba wordt in een klap meer waard dan de Amerikaanse internethandelsreuzen Amazon en eBay samen. Jack Ma mag zich even de rijkste Chinees noemen, een van de twintig rijkste mensen op aarde, met een vermogen dat door de Bloomberg Billionaires Index wordt getaxeerd op bijna 35 miljard dollar. Niet slecht, voor een voormalige leraar Engels aan de Chinese oostkust.

Jack Ma begon net voor de millenniumwisseling met 18 pioniers thuis in een paar kamertjes. Anno 2015 is zijn Alibaba Group een concern met 25 businessunits plus een aparte financiële tak, Ant Financial, die met Alipay, China's eigen Paypal, het online-betalingsverkeer in China domineert. De hele onderneming telt een slordige 24.000 mensen, die werken in China en tientallen vestigingen in andere landen, van de Verenigde Staten en Engeland tot Rusland, Brazilië en India. De websites van Alibaba bereiken internetgebruikers van Australië tot Zimbabwe, van Nederland tot Nicaragua, van Mongolië tot Minnesota.

Jack Ma heeft in 2013 de dagelijkse leiding overgedragen aan zijn managementteam. Hij zweeft daar nu boven als *executive chairman*, om de koers van Alibaba te bewaken. Ma, in 2015 de vijftig gepasseerd, bestiert een eigen beleggingsfonds. Hij heeft zich ook op het zwaar vervuilde milieu van

zijn land geworpen, een activiteit waaraan hij later een groot deel van zijn vermogen wil schenken.

‘To Make it Easy to do Business Anywhere’, is het motto van Alibaba. Dat is eenvoudiger gezegd dan gedaan. Het Chinese internet is net als de echte samenleving in China bezaaid met voetangels en klemmen, van nepartikelen en fraude tot censuur, spionage en bikkelharde concurrentie. *De Rode Miljardair* geeft een indruk van hoe het er in die biotoop aan toegaat, hoe de unieke Chinees Ma Yun, een charmant mens, een man met gevoel voor show en politiek, een behendige ondernemer met een kiene blik op de wereld, er probeert te gedijen.

ENGELSE LES AAN HET KEIZERLIJK MEER

Waar worden wereldbedrijven geboren?

Een garage in Mountain View, Californië, is waar Steve Jobs zijn eerste Apple-computer in elkaar schroeft. De kraamkamer van Mark Zuckerbergs Facebook is een studentenkamer op Harvard. Voor Jack Ma begint het allemaal met Engelse les op een locatie die een stuk poëtischer mag heten: aan de oever van Xihu, het befaamde Westmeer. Het Westmeer is niet zomaar een waterplas, het geldt als het mooiste meer van China. Omlijst door heuvels met eeuwenoude pagodes en tempels, keizerlijke buitenplaatsen en theeplantages is het een van de grote attracties van het land. Het meer ligt in Hangzhou, een miljoenenstad een kleine tweehonderd kilometer ten zuiden van Shanghai.

Hangzhou is een historische stad. Als een van de oude hoofdsteden van het Chinese rijk mag ze zich tijdens de Song-dynastie, achthonderd jaar geleden, zelfs even de grootste en rijkste stad van het land noemen. Leiders, dichters en ondernemers weten Hangzhou te vinden, inclusief Mao Zedong. De Grote Roerganger had net als de keizers aan het Westmeer een buitengoed, om bij te komen van de spanningen in Peking.

Jack Ma – Ma Yun, zoals zijn Chinese naam luidt – heeft geluk. Als tiener groeit hij op in een stad die zich na de dood van Mao als een van de eerste weer opent voor buitenlanders. Wanneer de communistische dictator in 1976 sterft, halen veel Chinezen opgelucht adem: een donkere periode is voorbij. Na een autoritair socialistisch experiment van ruim dertig jaar krijgt de eeuwenoude Chinese ondernemingslust weer de ruimte, dankzij de pragmatische nieuwe leider Deng Xiaoping.

In Hangzhou laat het stadsbestuur het zich geen twee keer zeggen. De hoofdstad van de vanouds nijvere kustprovincie Zhejiang kan net als vroeger weer buitenlandse toeristen gaan trekken. Onderwijs van de Engelse taal dient daarom bevorderd te worden, besluit de gemeente, te beginnen met een proef op één lagere school.

Op die school zit toevallig Ma Yun, een beweeglijk jongetje met een klein lijf en een markant groot, hoekig voorhoofd. De onderwijzeres die de nieuwe lessen geeft is een beginnende Russisch gestudeerde, onder Mao de preferentie vreemde taal. Haar Engels moet ze 's ochtends eerst in bijlessen bij elkaar sprokkelen, om de opgedane kennis dan 's middags meteen door te geven aan Ma Yun en zijn klasgenoten.

De uitdaging om een vreemde taal te leren is precies wat

Ma Yun nodig heeft. Hij is leergierig, maar kan ook lastig zijn – bij een vechtpartij op straat is hij vaak van de partij. Engelse les betekent dat hij zijn energie anders kwijt kan: in het avontuur, de kans om nieuwe mensen te ontmoeten.

Hij weet al snel waar de buitenlanders zitten op wie hij zijn nieuwe taal kan uitproberen – in het statige Hangzhou Hotel. Het hotel – tegenwoordig Shangri-La geheten – ligt majestueus op de noordelijke oever van het Westmeer, in de buurt van de oude buitenplaatsen van de keizers en Mao.

Als dertienjarige scholier loopt Yun er in 1977 voor het eerst naar toe. Vroeg in de ochtend, als de mist nog als een deken over het meer ligt, langs het oeverpark waar de inwoners van Hangzhou hun traditionele tai-chi-oefeningen doen. Over de lange brug uit de Tang-dynastie, naar het hotel voor de buitenlanders. Engels oefenen, voordat de school begint.

HEY JACK

Al snel levert het hem een bijbaantje op. De buitenlandse gasten zijn maar wat blij dat er een alerte jongen op de stoep staat met wie ze kunnen communiceren, tussen alle Chinezen die geen woord Engels spreken. Ma Yun neemt ze dan mee naar het paviljoen waar de beste Longyin-thee wordt geschonken, of hij regelt de roeiboot die ze naar de schilderachtige eilandjes brengt die de keizers lang geleden in het meer lieten aanleggen.

Aan het Westmeer loopt hij ook tegen zijn Engelse voornaam aan. Een Amerikaanse toerist spreekt hem op een dag aan: ‘Hey Jack!’ Zoals tal van Chinezen die omgaan met buitenlanders kiest Ma Yun daarop voor het gemak naast zijn Chinese voornaam Yun een buitenlandse: ‘You can call me Jack.’

Op de middelbare school is hij geen ster – op zijn vaardigheid in de Engelse taal na. Het kost hem moeite toegang te krijgen tot de universiteit, de droom van elk ambitieus Chinees gezin. Twee keer zakt Jack Ma voor het strenge toelatingsexamen. De derde keer krijgt hij een plaats toegewezen op een lager aangeschreven school: de lerarenopleiding van Hangzhou. Het hoofdvak dat hij kiest laat zich eenvoudig raden: Engels.

Vier jaar duurt de opleiding, en al die tijd blijft de jonge Jack Ma zijn Engels bijschaven door toeristen te gidsen bij het Westmeer. Het levert hem niet alleen buitenlandse vrienden op, maar ook een rijk vocabulaire. Uitdrukkingen die in geen Chinees lesboekje te vinden zijn, zoals *bloody wonderful*, mag hij graag gebruiken.

SLECHT VOLK

Ma Yun wordt in het najaar van 1964 in Hangzhou geboren, als tweede kind in een bijzonder gezin. Het is het China van vóór de eenkindpolitiek: Yun heeft een oudere broer en een jongere zus. Wat het gezin Ma speciaal maakt is het beroep van vader en moeder.

Ze zijn Pingtan-artiesten, kleinkunstenaars die op podiums in dorpen en wijken verhalen vertellen, grappen maken en volksmuziek spelen, met luit en houten klepper. Pingtan is een eeuwenoude folkloristische kunstvorm uit Suzhou, een andere historische stad in de regio. Het is te vergelijken met het spel van Europese troubadours en verhalenvertellers in de middeleeuwen.

De familie behoort tot de Chinese middenklasse, en dat is in de donkerste Mao-jaren geen voordeel. In de jaren na de geboorte van de kleine Yun (Chinees voor ‘Wolk’) hebben zijn ouders het moeilijk. De Culturele Revolutie, die van

1966 tot 1976 China overhoop haalt, woedt ook in Hangzhou. Het is een vaak brute machtsstrijd binnen de gelederen van de Communistische Partij, waarbij iedereen die geen arbeider of boer is extra op zijn tellen moet passen. Voor je het weet, word je in die jaren tot de 'slechte elementen' gerekend. Het risico is dan groot dat je wordt vernederd en mishandeld door de jonge Rode Gardisten, die Mao de straat op heeft gedirigeerd.

De familie Ma zit in het slechte kamp. Grootvader Ma behoorde voordat Mao aan de macht kwam tot de Kuomintang, de Nationalistische Partij, die de grote tegenstrever was van de communisten. Tijdens de Culturele Revolutie betekent zo'n familiegeschiedenis dat je automatisch wordt bestempeld tot onbetrouwbaar sujet, met de kans te worden beroofd, geslagen of zelfs gedood.

Jack Ma heeft er in het openbaar nog nooit over gerept hoe het zijn familie is vergaan in die moeilijke jaren. De Mao-jaren zijn geen populair onderwerp in China: weinig Chinezen hebben de behoefte te vertellen over de trauma's die zij zelf of familieleden in die periode hebben opgelopen. Het waren jaren waarin je door je burens, zelfs door je eigen kinderen, aangegeven kon worden vanwege 'misdrijven' als het bezit van buitenlandse boeken.

Het zwijgen is verklaarbaar: de Communistische Partij ontmoedigt nog steeds iedere open verwerking van die beladen periode, bang als ze is dat de geest uit de fles komt. Mao heeft wat fouten gemaakt, maar hij was grotendeels een goede leider, luidt de bezweringsformule van Peking. Wie daar serieuze kanttekeningen bij wil zetten, kan ook tegenwoordig nog last krijgen met de autoriteiten.

Tijdens de Culturele Revolutie heeft de jonge Ma in ieder geval een vluchthaven: zijn wuxia-boekjes. Hij kan wegdro-

men bij verhalen over helden die met magische zwaarden en bovenmenselijke sprongen het kwaad bestrijden. Het zijn jongensboeken die hun oorsprong vinden in de Chinese mythologie en de mystieke kant van vechtsporten als kungfu. Voor Ma is het het begin van een liefde voor Chinese traditie; hij verwerft later zelfs de titel van tai-chi-meester.

SHOWMAN

Ma Yun heeft van zijn ouders duidelijk talent meegekregen: hij heeft gevoel voor show en kan zich persoonlijk goed presenteren. Al jong weet hij de aandacht van mensen te trekken, met zijn open houding en directe taal. Dat manifesteert zich aan de oevers van het Westmeer, waar hij als tiener meedoet aan de English Corner, een informele ontmoetingsplaats voor inwoners van Hangzhou die hun Engels willen oefenen.

In tal van Chinese steden beginnen na 1980 dergelijke informele ontmoetingsplaatsen, vaak op zondag in een park. Jack Ma start op een gegeven moment een eigen Engelse praathoeke op woensdagavond, op het plein voor het Kinderpaleis van Hangzhou.

Het toont zijn ondernemingslust. De English Corner is ook een effectieve manier om reclame te maken voor de bijlessen Engels die hij geeft, samen met zijn vriendin Zhang Ying. De twee zijn elkaar tegengekomen op de lerarenopleiding, waar ze in dezelfde klas zitten. Zhang Ying heeft ook een Engelse naam gekozen: Cathy.

Jack en Cathy halen in 1988 hun onderwijzersdiploma. Ze krijgen allebei een vaste baan als leraar Engels op het Hangzhou Institute of Electrical Engineering, een van de hogere technische scholen van de stad. Daar laat Jack zien dat hij niet van plan is een doorsneeleraar te worden.

Het begint al in de klas: in plaats van het gebruikelijke stampen van grammatica en woordjes ligt de nadruk bij hem op spreekvaardigheid. Het geeft niet als het geen perfect Engels is – hij spreekt het zelf ook niet vlekkeloos. Het gaat erom dat je je verstaanbaar kunt maken, dat je contact leert leggen in een vreemde taal.

Leren gaat makkelijker als je er plezier in hebt, luidt het motto in zijn klas. De les wordt opgevrolijkt met Engelse liedjes waarbij de leraar zingt, met zijn armen zwaait en soms ook een dansje doet, als ware telg uit een Chinees troubadoursgezin.

Met zijn aanstekelijk charisma wordt hij een populaire figuur op de technische school. Ook bij zijn collega's: 'De eerste keer dat ik een buitenlands liedje hoorde dat eens niet Russisch was, was bij hem,' herinnert een van de leraren zich. Jack en Cathy – ze zijn dan inmiddels getrouwd, het eerste kind is op komst – worden verkozen in de top 10 van beste leraren Engels van Hangzhou.

Ook in de avondklas die ze als bijverdienste hebben opgezet, laat hij zich kennen als een apart type. Voor de bijlessen is een zaaltje gehuurd in het YMCA-gebouw bij de Bevrijdingsweg in het drukke centrum van de stad. Als Jack een keer flink te laat is, overrompelt hij zijn leerlingen met een behendige manoeuvre, vertelt Chen Wei.

Chen is een leerling van Ma, die later bij Alibaba zijn assistent wordt. Hij brengt in 2013 een biografie uit over zijn baas, waarin veel anekdotes over de vroege jaren van Ma zijn verzameld. Het is een boek voor de Chinese markt, waar de hagiografie van een bekende persoonlijkheid een populair verschijnsel is. Er verschijnt ook een Engelse vertaling van, *Jack Ma – The Authorized Biography by His Assistant*, met een diplomatiek voorwoord van Ma: 'Chen Wei stuurde me ver-

halen over sommige interessante gebeurtenissen uit het verleden. Het belangrijkste is zijn onderhoudende schrijfstijl, die ervoor zorgt dat je blijft lezen.'

De uitvlucht die Ma paraat heeft in het klaslokaal aan de Bevrijdingsweg toont dat hij niet voor een gat te vangen is. 'Vanavond gaan we het hebben over te laat komen. Ik haat het als iemand niet op tijd is. Het toont dat je geen respect hebt voor anderen, alsof je iemand vermoordt om zijn geld te roven.'

De studenten schieten in de lach. Een leraar die op zo'n charmante en slimme manier excuses aanbiedt, treffen ze zelden.

DEBATES

De mensen die zich voor de bijlessen hebben ingeschreven zijn deels jonge Hangzhounezen die in het buitenland willen studeren, deels mensen die voor hun werk het Engels beter willen beheersen. Ze krijgen meer dan alleen conversatieles. Bij Jack in de klas moet gedebatteerd worden – iets wat totaal ongebruikelijk is in het Chinese onderwijs, waar het herkauwen van lesmateriaal en het opdreunen ervan vanouds centraal staat.

Hij heeft een voorliefde voor actuele debatonderwerpen. Zo krijgt een avondklas waar enkele medische studenten bij zitten de kwestie voorgelegd of het aanvaardbaar is een dokter steekpenningen te betalen.

De klas moet het standpunt verdedigen dat zoiets niet door de beugel kan; de leraar verdedigt het tegenovergestelde. Hij speelt in op het feit dat het een veel voorkomend verschijnsel is in Chinese ziekenhuizen dat je als patiënt geld onder tafel doorschuift om een snellere en betere behandeling te krijgen.

Jack wint het debat zonder problemen, al is hij eigenlijk tegen smeergeld. De klas is kansloos tegen zijn welbespraaktheid. Daarna vertelt hij zijn studenten welke argumenten ze naar voren hadden moeten brengen om de discussie te winnen. Het slimste jongetje van de klas spelen – die rol gaat Jack Ma al vroeg goed af. ‘Hij won elk debat dat ik me kan herinneren. Zijn Engels was natuurlijk veel beter dan dat van ons, maar hij had ook altijd een eigen, bijzondere kijk op de zaken,’ schrijft Chen Wei.

Jack Ma wordt als leraar staatsdienaar als China de luiken economisch openzet. Zijn ambtenarenbestaan zal echter niet lang duren. Ondernemen zit mensen uit Zhejiang in het bloed. De kustprovincie is vanouds een van China’s belangrijkste kraamkamers van kleine en grote entrepreneurs, maar gedurende de bijna dertig jaar onder Mao heeft de bevolking het zwaar. Wie geld, connecties en wat geluk heeft kan na de Tweede Wereldoorlog, als de Communistische Partij de macht grijpt, de wijk nemen naar Hongkong, Taiwan en verder, maar de meerderheid blijft en houdt zich koest. De aartsondernemers van Zhejiang conformeren zich aan het nieuwe regime en wachten geduldig op betere tijden.

Na de dood van Mao in 1976 gaat het roer geleidelijk om, al blijft de alomtegenwoordige, logge staatssector dominant. Om nieuw elan te stimuleren roept Deng Xiaoping, de belangrijkste economische hervormer van China, zijn landgenoten op meer eigen bedrijven te beginnen. ‘Rijk worden is glorieus,’ proclameert Deng volgens de overlevering bij zijn afscheidstournee in 1992.

Overall in China zien ondernemende types er een aanmoediging in om voor zichzelf te beginnen. Vooral in nijvere kustprovincies als Zhejiang, waar het ondernemersbloed

vanouds door de aderen stroomt, worden talloze nieuwe bedrijfjes opgericht. In Hangzhou haakt Jack Ma met plezier in: het vooruitzicht de rest van zijn leven in staatsdienst te moeten slijten benauwt hem.

Hij begint het eerste Engelse vertaalkantoor van de hoofdstad van Zhejiang. Vertalen heeft volgens hem de toekomst, omdat er steeds meer bedrijven en instellingen komen die zaken doen met het buitenland maar niet voldoende Engelse kennis in huis hebben.

Haibo wordt de firma genoemd, een Chinese naam die wijst op grote plannen: het betekent ‘immens als de zee’. In het Engels wordt Haibo omgedoopt tot Hangzhou Hope Translation Agency. Zijn baan als leraar houdt hij nog aan, voor de zekerheid.

Zijn vrouw Cathy heeft namelijk aanvankelijk wel haar bedenkingen over een overstap naar de privésector. Het leraarschap is weliswaar geen vetpot – Jacks maandloon bij de technische school bedraagt amper 10 euro – maar je hebt in China als ambtenaar wel een relatief veilig en overzichtelijk bestaan. Huisvesting, gezondheidszorg en sociale verzekeringen zijn op kosten van de staat.

Het vertaalwerk is in het begin sappelen. In de ruimte die hij huurt van de YMCA verkoopt Jack daarom in het begin ook kunstbloemen, speelgoed en medicijnen. Hij schakelt gepensioneerde leraren Engels in om bij het vertaalwerk te helpen, en werkt overdag zelf gewoon op de technische school. In de loop van 1995 trekken de inkomsten wat aan: er hoeft geen spaargeld meer te worden bijgelegd om de huur te betalen. Met zijn vrienden aan de kaarttafel in het theehuis maakt hij harde grappen. ‘Als ik geen miljonair ben tegen de tijd dat ik 35 word, mag mijn hoofd eraf.’

TROUBLESHOOTER

Ma's vaardigheid met de Engelse taal en zijn charisma trekken de aandacht in Hangzhou. Hij wordt gevraagd als medepresentator van *Buitenlandse Bries*, een populair programma op een van de lokale radiostations. Daar mag voor het eerst in lange tijd weer wat Engelse muziek worden uitgezonden. Jack vertaalt teksten van artiesten als The Carpenters en The Eagles, het soort muziek dat de censor moeiteloos passeert. De oerhit van The Eagles, 'Hotel California', is waarschijnlijk nergens zo populair als in China.

Ook verschijnt hij op televisie. *Verhalen van Gewone Mensen*, een goedbekeken programma van de nationale zender China Central Television, maakt een reportage over Ma en zijn avondschool.

Dan gebeurt er iets bijzonders. De gemeente Hangzhou huurt hem in als vertaler en troubleshooter, wanneer zich een Amerikaans bedrijf aandient dat wil investeren in wegenbouw in de regio. Als er problemen ontstaan over de contracten wordt hij naar de Verenigde Staten gestuurd om te bemiddelen. Want Jack Ma spreekt het beste Engels van heel Hangzhou, en hij weet ook hoe je met buitenlanders omgaat, redeneren ze op het gemeentehuis.

Het bezorgt hem een paar boeiende weken, inclusief een bezoek aan het casino in Las Vegas en omkooppogingen door wat hij zelf 'frauderende Amerikanen' noemt. De troubleshooter uit Hangzhou wordt zelfs nog een tijdje opgesloten op een hotelkamer, omdat hij er niet verder aan mee wil werken.

Als het avontuur voorbij is, besluit hij zijn verblijf aan de Amerikaanse westkust nog even te verlengen. Hij gaat langs bij Bill Aho, een Amerikaanse docent die hij kent uit Hangzhou. Aho heeft hem verteld over een nieuwigheid: internet.

Daar wil Jack meer van weten. Hij vliegt van Los Angeles naar Seattle om te gaan kijken bij v B N, een kleine internet-serviceprovider waarvan hij via Bill gehoord heeft. Het uitstapje betaalt hij met de 600 dollar die hij in het casino van Las Vegas heeft gewonnen.

Bills schoonzoon Stuart kan hem helpen. Stuart Trusty werkt namelijk bij v B N, dat in die tijd een van de eerste prille internetbedrijven is. ‘Ik had toen een kantoor in de U S Bank-toren. Jack kwam langs en ik liet hem zien wat dat internet nou was. In die tijd was het vooral een lijst van overheidsinstellingen en bedrijven. Hij leek ervan onder de indruk.’

Wat hij bij v B N aan de Amerikaanse westkust ziet, fascineert de leraar Engels van de Chinese oostkust. Een handvol jonge mensen in een paar gehuurde kamers met computers, en iedereen zit driftig op toetsenborden te rammelen. Het zijn de babydagen van internet: Yahoo bestaat pas een paar maanden; van Google, Amazon of eBay heeft nog niemand gehoord.

De browser die ze in Seattle gebruiken, Mosaic, is amper een jaar oud, de meest gebruikte zoekmachine WebCrawler is kersvers. WebCrawler is de eerste waar je hele pagina’s kunt vinden. Dat blijkt zo populair dat de zoekmachine overbelast is, en vaak pas ’s avonds goed toegankelijk wordt.

B I E R

‘Wat wil je opzoeken?’ vragen de jongens van v B N aan de nieuwsgierige Chinees die voor hun neus staat. Ma besluit ‘bier’ in te tikken. Op het scherm verschijnen de zoekresultaten: Duits bier, Amerikaans bier, Japans bier. Geen woord over Tsingtao, het bekendste bier van China.

Hij tikt een andere zoekopdracht in: ‘Chinees’. Geen resultaat, meldt het scherm. Hij probeert het met anderewoor-

den: Chinese hotels, Chinese steden. Steeds is het antwoord: geen gegevens gevonden. Geen wonder. Het is 1995, in China verkeert internet nog helemaal in een embryonaal stadium. Enkele universiteiten in Peking zijn bezig een Chinees deel van het net te ontwikkelen, maar verder heeft nog bijna niemand er toegang toe, laat staan dat Chinese bedrijven internet al hebben ontdekt.

Jack Ma ziet de kansen. In Seattle maakt hij gelijk een pagina aan voor zijn eigen vertaalbureau Haibo. De inhoud is simpel: een prijslijst en een telefoonnummer. De Haibo-pagina gaat 's ochtends het net op; 's avonds heeft hij zijn eerste vijf e-mails binnen: drie uit de Verenigde Staten, twee uit Japan. Hier zit interessante handel in, beseft de jonge ondernemer uit Hangzhou.

‘Ik kan me nog herinneren dat we toen langs dure huizen kwamen in de wijk Queen Anne Hill,’ zegt Bill Aho later. ‘Dan wees hij huizen aan en zei: “Als ik rijk ben, ga ik dat huis kopen, en dat, en dat.” Terwijl hij in die tijd nog geen cent had.’

Als Jack terug is in China heeft zich in zijn hoofd een plan gerijpt. Hij gaat een advertentiegeds op internet beginnen, naar het voorbeeld van de Amerikaanse Yellow Pages. Aangezien hij zelf niets van computers en software afweet, roept hij daarvoor de hulp in van zijn nieuwe Amerikaanse kennissen. De werkverdeling is pragmatisch: de Amerikanen zorgen voor de techniek, Ma zal in China een netwerk van klanten opbouwen.

Hij doopt het project China Pages. China's commerciële internet is geboren.